

laat ons zeggen vermoderniseert. Hij brengt er meer eenheid in, en de kleine variaties die hij hier en daar toevoegt, ze maken de letter aangenamer zonder dat zij opvallend „modern” wordt. Dàt lijkt mij de groote verdienste ook weer van de Roos' nieuwe letter, dat zij modern is, zonder dat men het eigenlijk bemerkt. Ik weet niet of dit wel goed begrepen wordt, want het is veel moeilijker een ding te maken, dat goed is, bruikbaar, aangenaam van vorm en verhouding en toch frisch, en van dezen tijd, dan al dat opdringerige, dat buitensporige, dat „zie-je-mij-wel.” Juist die goede kwaliteiten heeft de Roos' Grotius-letter, en deze kwaliteiten komen uitstekend tot hun recht in het uitgaafje van Hugo de Groot's brieven, *De jure belli ac pacis*, door de lettergieterij „Amsterdam” smaakvol verzorgd.

R. W. P. JR.

PIET VAN WIJNGAERDT BIJ F. H. SMIT TE HAARLEM.

Op deze tentoonstelling domineert het bloemstuk — beter gezegd — het stilleven met bloemen, een vorm waarin Van Wijngaerdts veel van zijn beste gaven heeft uitgesproken. De kleur is, evenals in de landschappen, zwaar, donker en broeiend. Ze heeft een sterke verandering ondergaan in vergelijking met het oudere werk, dat vooral luministische eigenschappen bezat. Van het ijle licht gewerd ze tot sensueele donkerten — pathetisch soms — waarvan het karakter wel eens bruut en opdringerig is. Daardoor is ook de verf niet steeds vervluchtigd, te weinig opgeheven tot een hoogte waar verf geen verf meer is.

Een vergelijking tusschen b.v. Jan Sluyters' bekend Tulpenschilderij of de geaquarelleerde Gladiolen van Le Fauconnier, beide in het Suasso-Museum, en de verschillende doeken van Van Wijngaerdts kan dit verduidelijken.

Het onderwerp moet de kunstenaar wel zeer van dichtbij hebben uitgebeeld. De perspectivische effecten maken dit aannemelijk. Overigens is dit geen nieuwe vondst, doch reeds sedert jaren „gemeengoed” der cubisten; Cézanne, Derain, e.a. Eveneens tot de cubisten-erfenis behoort het vereenvoudigen der kleurplans — uitsluitend gevolg van het supriemeeren der vlakke schildering — en de daarbij behoorende verwaarloozing van het picturale detail.

Maar tegenover de vereenvoudigde perspectief, als noodzakelijk gevolg van het zoeken naar het vlak, staan belangrijker lichteffecten, misschien wel intuïtief gepousseerd. Daardoor blijkt echter het essentiele der vlakke schildering minder aanvaard dan de uiterlijke vorm ons wil doen gelooven. Ze is althans niet geworden tot een vorm van diepste zekerheid. Toch waardeert men de kunst van Van Wijngaerdts om haar spontaan karakter, waarin nog zeer veel van het goed-hollandsche impressionisme ligt besloten, veel meer dan de moderne allure tracht te verbergen. Ik zeide het al,